

DUNYODAGI ATROF-MUHITGA OID GLOBAL MUAMMOLAR

Mehmonova Mehruza Ikrom qizi

26-umumiy o'rta ta'lim geografiya fani o'qituvchisi

<https://doi.org/10.5281/zenodo.7992240>

Annotatsiya: Bugungi kunda deyarli har bir davlatning eng muhim muammolaridan biri bu global muammolardir. Bugungi kunda ekologik muammolar, ayniqsa, globallashuv ta'siri bilan xalqaro miqyosga ega bo'ldi. Ekologik muammolar bugunda milliy va xalqaro qoidalarga kiritilgan va muhokama qilinmoqda. Bular iqtisodiy, ijtimoiy va siyosiy jihatlari bilan alohida o'rin kasb etadi. Boshqacha aytganda, dunyoning umumiy muammosiga aylangan ekologik muammolar doim bo'lishi mumkin. Bu xalqaro hamkorlik doirasida hal qilinishi taxmin qilinmoqda. Maqola globallashuv sharoitida yuzaga keladigan ekologik muammolar va ularning yechimlari shuningdek, ba'zi tavsiyalarni o'z ichiga oladi Global muammolarni hal qilishda ba'zi takliflar o'lchovlararo o'lchovni hisobga olgan holda amalga oshiriladi.

Kalit so'zlar: Ekologik muammolar, globallashuv, barqaror qoralash, Birlashgan Millatlar Tashkiloti

ГЛОБАЛЬНЫЕ ЭКОЛОГИЧЕСКИЕ ПРОБЛЕМЫ В МИРЕ

Аннотация: Сегодня одной из важнейших проблем практически каждой страны являются глобальные проблемы. Сегодня экологические проблемы приобрели международное измерение, особенно в связи с влиянием глобализации. Сегодня экологические проблемы включены в национальные и международные нормы и обсуждаются. Они отличаются своими экономическими, социальными и политическими аспектами. Другими словами, всегда могут быть экологические проблемы, которые становятся всеобщей мировой проблемой. Предполагается, что это будет решаться в рамках международного сотрудничества. В статье включены экологические проблемы, возникающие в условиях глобализации, и пути их решения, а также некоторые рекомендации.

Ключевые слова: Экологические проблемы, глобализация, устойчивое развитие, ООН.

GLOBAL ENVIRONMENTAL PROBLEMS IN THE WORLD

Abstract: Today, one of the most important problems in almost every country is global problems. Today, environmental issues have taken on an international dimension, especially due to the impact of globalization. Today, environmental issues are included in national and international norms and are discussed. They differ in their economic, social and political aspects. In other words, there can always be environmental issues that become a worldwide problem. It is assumed that this will be resolved within the framework of international cooperation. The article includes environmental problems arising in the context of globalization and ways to solve them, as well as some recommendations.

Key words: Environmental problems, globalization, sustainable development, UN.

KIRISH

Hozirgi vaqtda ekologik muammolar so'nggi yillarda asta-sekin ortib bormoqda va mamlakatlar bu masalaning jiddiyligini tobora anglab yetmoqda. Sababi, ekologik muammolar hamma joyda, chegaralarsiz inson hayotiga tahdid solmoqda.. So'nggi yillarda dunyoda iqlim

o'zgarishlari ko'payishi, muzliklarning erishi, bo'ronlar va tabiiy o'simliklarning o'zgarishi kabi global muammolar vujudga kelmoqda. Atrof-muhitga tahdid soladigan bunday holatlar xalqaro muammo sifatida qaralmoqda. Globallashuv ta'siri bilan 70-80-yillarda ekologik muammolar muammoga aylandi. Bu masala xalqaro miqyosda va Birlashgan Millatlar Tashkilotining atrof-muhit va inson haqida o'ylashga, fikr yuritishga undadi.

Stokgolmda birinchi marta ekologik muammolar global ekanligi to'g'risidagi konferensiya bo'lib o'tdi. Ozon qatlamining yemirilishi, muzliklarning erishi, fasllar, o'rmonlarning qisqarishi kabi atrof-muhitga tahdid ko'paya boshladi. Xavflardan xabardor bo'lgan mamlakatlar atrof-muhit uchun mas'uliyatni o'z zimmlariga oldilar. Natijada global miqyosda chora-tadbirlar amalga oshirildi, va bizning dunyomizga tahdid soluvchi ushbu ekologik muammolarni hal qilish uchun xalqaro hamkorlik zaruratga aylandi.

TADQIQOT MATERIALLARI VA METODOLOGIYASI

Bizning dunyomiz 21-asrdan boshlab tez o'zgarib, rivojlanmoqda. Globallashuv tushunchasiga qisqacha nazar tashlasak, ma'lumki, bu juda qadimgi davrlarga borib taqalmagan qisman yangi tushunchadir. Ushbu kontsepsiyani Garvard Biznes maktabining marketing professori Teodor qo'llaydi. 1983 yilda Levitt tomonidan "Garvard Business Review" jurnalida chop etilgan maqolada ham ushbu tushuncha keltiriladi. U dunyoda birinchi marta ishlatilgan va asosan odamlar va madaniyatlarni birlashtiradi. Siyosat va ijtimoiy-madaniyatdagi integratsiyani tasvirlash uchun ishlatilsa ham, aslida mahalliy yoki mintaqaviy ekologik muammolar bilan bog'liq hodisadir.

Buni hodisaga aylanish jarayoni deb hisoblash mumkin. Iqtisodiy nuqtayi nazardan globallashuv milliy iqtisodiyotlarning savdosiga ta'sir qiladi. Globallashayotgan dunyoda ekologik muammolar dolzarb muammoga aylanishga ulgurdi. Globallashuv oqibatlari dunyo chegaralarining yo'qolishiga olib keldi. Bozor integratsiyasi, jahon bozorlarida raqobatning kuchayishi, mehnatning erkin harakati sifatida qaralsa-da, globallashuv natijasida milliy va xalqaro munosabatlarda, jamiyatdagi masalalarga va ayniqsa, xalqaro muammolarni baholashda yondashdi. Globallashuv natijasida milliy eko-iqtisodiy, siyosiy, ijtimoiy va madaniy qadriyatlar va ta'sirlar xalqaro miqyosga ega.

Globallashuv jarayonining ta'siri butun dunyoda turlicha sezildi. Misol uchun, axborot olish imkoniyati oshdi, madaniyatlar o'zaro bog'liq bo'ldi. Jahon banki, Xalqaro valyuta fondi, Jahon savdosi kabi ko'plab yangi tashkilotlar paydo bo'ldi. Boshqa tomondan, globallashuv jarayoni xalqaro maydonda ham kuzatilmoqda. Eng muhim misollardan biri ekologik muammolardir. Globallashuv jarayoni muhiti bu muammolarning ko'payishiga ta'sir etsa ham, milliy davlatlarni birlashtirish orqali yechim topildi. Qoidalarining o'rnatilishini ta'minladi va bu jarayonni tezlashtirishni qo'llab-quvvatladi. Dunyo aholisi tez sur'atlar bilan o'sib bormoqda va 2008-yilga kelib, taxminan 6,7 milliard kishi odamlarga yetib bordi. Xuddi shunday, talablar kundan-kunga ortib bormoqda va turli muammolar ekologik muammolar ham shular jumlasidandir. Bu bugunda butun insoniyat uchun umumiy muammoga aylandi.

XULOSA

Insoniyat tarixidagi eng shafqatsiz kasallik sifatida ta'riflanishi mumkin bo'lgan ekologik muammolarga doimiy yechim topishimiz kerak. Tabiat va inson munosabatlarida tabiatga qarshi muvozanatlar chuqur buzilmoqda. Bunga ko'plab misollar keltirish mumkin. Jumladan, fasllar o'zgarmiqda, muzliklar erib bormoqda, o'rmonlar tinimsiz yo'q qilinmoqda, dengizlar ifloslangan, biz nafas olayotgan havo zahar bilan to'ldirilgan. Bizning quloqlarimiz, ko'zlarimiz va miyamiz; shovqin, beton va metall ifloslanishi bilan to'ldirilmoqda. Ifloslanishning oldini olish va

ifloslanishga qarshi kurash bu hozirgi va real ish sohalaridan biriga aylandi. Xulosa qilib aytganda, tabiatda doimiy va ba'zan to'satdan bir lahzali ifloslanishlar sodir bo'lib turadi. Doimiy ifloslanish va baxtsiz hodisalar bilan katta ifloslanish hodisalari vujudga keladi. Ayniqsa, sanoat inqilobini yakunlagan mamlakatlarda bu ifloslanish eng ko'p darajada uchraydi.

Adabiyotlar:

1. Asanov G., Nabixonov M., Safarov I. O'zbekistonning iqtisodiy va ijtimoiy jo'g'rofiyasi. – T.: O'zbekiston, 2006.
2. Baratov P. O'zbekiston tabiiy geografiyasi. –T.: O'qituvchi, 1996.
3. Ro'ziyev A., Abirqulov Q. O'zbekiston iqtisodiy geografiyasi. –T.: Sharq, 2001.